

Valundersökningen, Allmänna val

2002

ME0106

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Medborgarinflytande

A.2 Statistikområde

Allmänna val

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Kontaktpersoner: Richard Öhrvall

Telefon: 08-506 941 58

Telefax: 08-506 949 34

e-post: valstatistik@scb.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån

Kontaktpersoner: Richard Öhrvall

Telefon: 08-506 941 58

Telefax: 08-506 949 34

e-post: valstatistik@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

Valundersökningen bibehålles som personregister och avidentifieras i slutet av år 2008. Data i avidentifierad form bibehålles tills vidare.

A.9 EU-reglering

Ingen

A.10 Syfte och historik

Syftet är att producera statistik över väljarbeteendet vid riksdagsvalet,

landstingsfullmäktig- och kommunfullmäktigvalen. Mer allmänt kan sägas att syftet är att allsidigt redovisa och ge en samlad bild av allmänna valen som en dokumentation av en av de viktigaste inslagen i den svenska demokratin. Det ska vara en dokumentation som är hållbar för den forskning och användning som kommer att efterfrågas under en lång framtid.

Valundersökningar (ibland även benämnda "valbeteendeundersökningarna") har i samarbete med Statsvetenskapliga institutionen i Göteborg genomförts vid alla ordinarie riksdagsval sedan 1956. Även Europaparlamentsvalen sedan första valet 1995, liksom folkomröstningarna 1957, 1980, 1994 och 2003 ingår i mätserien.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är de politiska partierna, organisationer, massmedia, den samhällsvetenskapliga forskningen och den politiskt intresserade allmänheten. Resultaten används för att belysa den demokratiska processen, det politiska livet och medborgarnas politiska engagemang.

Valstatistiken kommer för en lång framtid utgöra en grund och en tillbakablick på viktiga skeenden i svensk politik och demokrati. Valundersökningarnas långa tidsserier är nästintill unika i ett internationellt perspektiv.

A.12 Uppläggning och genomförande

SCB genomför valundersökningar i samband med allmänna valen. Datasamlingen genomförs i huvudsak genom besöksintervjuer. Med start vid valet 1973 är undersökningarna utformade som rullande tvåstegspaneler. Hälften av svarspersonerna 2002 intervjuades också 1998, den andra hälften kommer att intervjuas en andra gång vid allmänna valen 2006. Varje valundersökning omfattar också en mindre valrörelsepanel för att möjliggöra undersökningar av väljarrörlighet och kampanjeffekter under valspurten. Urvalet vid 2002 års valundersökning bestod av 3 788 personer. Hälften av samtliga svarspersoner avses intervjuas före valdagen, andra hälften efter. De som intervjuas före valet får efter valet besvara en kort enkät. De personer i förvaldsdelen som inte intervjuas före valet ingår i bortfallsuppföljningen efter valet.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

-

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Populationen utgörs av röstberättigade svenska medborgare bosatta i Sverige i åldrarna upp till och med 80 år. I och med att undersökningsdesignen är en rullande tvåstegspanel kan personer upp till 84 år vara med i undersökningen.

1.1.2 Variabler

För att minska intervjutiden hämtas uppgifter om personnummer, namn, adress, bostadsort, födelseort och inkomst från SCB:s register över totalbefolkningen. Från SCB:s register över befolkningens utbildning hämtas uppgifter om avslutade utbildningar. Från vallängderna hämtas uppgifter om deltagande vid de allmänna valen 1998 och 2002.

Ett antal variabler som baseras på intervjusvar tas dessutom fram, exempelvis:

Partiidentifikation

Utbildningsnivå

Kunskaper om politik

Intresse för politik

Åsikter i politiska sakfrågor

1.1.3 Statistiska mått

Olika statistiska mått används för att analysera väljarbeteenden, t.ex. antal, andel (procent), summa/aggregat, differenser, variationskoefficienter, variationsbredd, korrelationskoefficienter (R^2 , Pearsons r , η^2) och index. Dessutom används olika former av regressionsanalys m.m.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Genom dessa undersökningar redovisas röstbeteendet i olika befolkningsgrupper, t.ex. efter kön, ålders, inkomst, utbildning, yrke, facklig tillhörighet m. m. Vidare redovisas en mängd uppgifter insamlade genom intervjuer kring röstbeslutet åsyftande att belysa bakgrunden till väljarbeteenden, bl.a. redovisas partibyten från föregående val.

1.1.5 Referenstider

Perioden runt riksdagsvalet den 14 september 2002, eller mer exakt intervallet augusti-november år 2002.

1.2 Fullständighet

Godtagbar fullständighet

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Valundersökningen är grundad på uppgifter från ett urval av de röstberättigade. Detta medför att de uppgifter som finns angivna i tabellerna är behäftade med slumpfel.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Valundersökningarnas population består av röstberättigade svenska medborgare i åldrarna 18–80 år boende i Sverige. Panelupplägget gör dock att en och annan väljare över 80 år också deltar i undersökningarna. Har man fyllt 79 vid första intervjutillfället är man 83 vid det andra. Urvalet 2002 drogs från SCB:s

befolkningsregister som ett obundet slumpmässigt urval (OSU) omfattande 3 788 personer (nettourval). Jämfört med 1998 är 2002 års urval förstorat med nästan 900 personer. Urvalets tre delar består av: panelurvalet med start 1998 omfattande 1241 personer, ett tilläggsurval om 111 förstagångsväljare eftersom panelurvalet inte innehåller några unga förstagångsväljare och ett nytt urval om 2 436 personer, som kommer att finnas med också 2006.

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckningen är god.

2.2.3 Mätning

Data insamlas framför allt via besöksintervjuer, men de förkortade och de extremt förkortade intervjuerna är genomförda via telefon. De personer som intervjuades före valdagen fick efter valdagen en kort pappersenkät att besvara.

2.2.4 Svartsbortfall

Bortfallet vid 2002 års undersökning uppgick till 30,7 procent, vilket kan delas upp i de personer som inte kunde nås (10,1 procent), de personer som vägrade ställa upp för intervju (16,9 procent) och de personer som var för sjuka för intervju eller motsvarande (3,7 procent).

Av de genomförda intervjuerna genomfördes 80 procent som fullständiga intervjuer, 9 procent som förkortade intervjuer och 12 procent som extremt förkortade intervjuer.

2.2.5 Bearbetning

Olika registeruppgifter har matchats på datamaterialet. Även uppgifter om valdeltagande vid allmänna valen 1998 och 2002 har lagts på. Materialet har därefter analyserats med hjälp av olika statistiska metoder.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

För varje procenttal har ett osäkerhetstal beräknats. Osäkerhetstalet är halva 95-procentiga konfidensintervallet för skattningen.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningsfrekvens: Varje ordinarie val till riksdagen

Publiceringsfrekvens: Efter varje ordinarie val till riksdagen

Uppgiftsinsamlingsfrekvens: I samband med varje ordinarie val till riksdagen

3.2 Framställningstid

12-15 månader

3.3 Punktlighet

God.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Redovisning av väljarbeteende har gjorts på ungefär samma sätt sedan den första valundersökningen genomfördes år 1956.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Det har varit ambitionen att så långt det är möjligt hålla fast vid de definitioner och indelningar som görs vid valundersökningarna. Därför finns för de flesta mått långa tidsserier att tillgå. På senare år har intervjufrågorna i valundersökningen i vissa avseenden anpassats till det internationella samarbetet *Comparative Studies of Electoral Systems*, vilket medför att det i många fall går att göra internationella jämförelser. Naturligtvis kan internationella jämförelser försvåras pga. olikheter i politiska system, valsystem, regler om röstplikt etc.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

[Valresultat, Allmänna val](#)

[Valdeltagandeundersökningen, Allmänna val](#)

[Nominerade och valda, Allmänna val](#)

[Valresultat, Europaparlamentsval](#)

[Valdeltagandeundersökningen, Europaparlamentsval](#)

[Valundersökningen, Europaparlamentsval](#)

[Valresultat, Folkomröstningar](#)

[Valdeltagandeundersökningen, Folkomröstningar](#)

[Valundersökningen, Folkomröstningar](#)

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten av 2002 års valundersökning publiceras i *Allmänna valen 2002 del 4. Specialundersökningar* (Sveriges officiella statistik, SOS). Publikationen finns tillgänglig i såväl tryckt som elektronisk form. Dessutom publicerades under år 2004 boken *Väljare*, vilken baseras på valundersökningen 2002 och syftar till att än mer omfattande beskriva väljarbeteenden. Boken är skriven av Sören Holmberg och Henrik Oscarsson vid Göteborgs universitet och den ingår i SCB:s skriftserie.

Datamaterialet arkiveras i avidentifierad form hos Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst i Göteborg. Materialet kan utlämnas till forskare, se nedan.

5.2 Presentation

Resultatpublikationerna består av text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Datamaterialet arkiveras i avidentifierad form hos Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst i Göteborg. I samband med arkiveringen görs även en dokumentation av materialet.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Datamaterialet arkiveras i oidentifierad form hos Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst i Göteborg. Materialet kan utlämnas till forskare. Ansökan om utlämnande ställs till Svensk Samhällsvetenskaplig Datatjänst, se www.ssd.gu.se. Ansökan om utlämnande prövas av primärforskare och SCB.

5.5 Upplýsningstjänster

Det kommer en strid ström av förfrågningar om uppgifter som finns att hämta i valstatistiken - både sådana som omedelbart kan besvaras och sådana som kräver en del tid och arbete att ta fram. Förfrågningar besvaras dels av de personer som direkt arbetar med valstatistiken på SCB, dels av upplýsningstjänsten vid SCB.

